

Година је почела Арапским пролећем, наставила се летом уличног беса. Зараза се проширила у епидемију глобалног народног незадовољства. Немогуће је разликовати фотографију из Сантјага (Чиле) где се млади сукобљавају с полицијом, од исте такве слике у Лондону. Или призор Трга сунца у Мадриду запоседнутог незадовољним, од манифестација на улицама Тел Авива.

Слика је иста мада су непосредни поводи у сваком појединачном случају различити. Студенти у Чилеу захтевају боље образовање, бесплатно школовање, Енглези хоће телевизоре, мобилне и патике, Израелци су љути због раста трошкова живота, шпанска омладина је фрустрирана привидом демократије, диктатом финансијских институција, немањем посла, крова над главом, доласком папе... и ко зна чиме све још.

У Великој Британији, за ових четрнаест дана откад су пљачке и рушења запалили земљу, изнете су у јавност најразличитије теорије: разбијено друштво и породица, неспособна полиција, нарасла имиграција, мултикултурализам, расна дискриминација, социјална политика, економска неједнакост, толеранција за асоцијално понашање, презасићеност „блекберијима“... Британски премијер Дејвид Камерон констатовао је чак да су делови друштва јако болесни. Лек је по њему најстроже кажњавање изгредника.

„Гардијан“ је у петак изашао с ексклузивним истраживањем на узорку од првих хиљаду особа које су се због учествовања у изгредима нашле пред судијама. То је први пут у историји државе да су подаци добијени директно од локалних судова, са свим детаљима. Испоставило се да је место становања најважнији „подстицај“ за одлазак у отимање.

Мапу адреса изгредника, стручњаци су преклопили с мапом најсиромашнијих средина. Већина од оних који су кренули у бој за фармерке станују у најсиромашнијим срединама, које су у последњим годинама, кресањем буџетских расхода, додатно ојађене.

Британски „бандит“ је мушкарац, млађи од 25 година, често још није дувао ни осамнаест свећица, без образовања, без посла и шансе да га добије, живи с незапосленим родитељима, или се сељака, нема од чега да плати кирију... У његовом крају без посла су остали поштари, полицајци, чистачи, библиотекари, социјални радници, возачи у јавном превозу и многи други који су радили у државној служби. Он је изолован и зна да нема шта да изгуби.

Не би било фер да се генерација ипсилон, како англосаксонски теоретичари зову особе рођене између 1982. и 2000, трпа цела у исти кош. Хаос који је изазвала пре четрнаест дана у Великој Британији приказује само један део „миленијумске младежи“ која је у тинејџерске године ушла с трећим миленијумом и у њему се није усрећила. Од стране више класе, школоване на Кембриџу и Оксфорду, која нема појма како се живи у Хакнију или Тотенхему, и хоће да следећег олимпијског лета прикаже углађену и богату Британију, сврстани су у фиоку с криминалним досијеима. Али, како упозоравају либералнији аналитичари, ово би могла да буде само претходница пакленијих догађаја.

Генерација ипсилон има примере за углед. Канадска ауторка Наоми Клајн каже да су изгредници у Лондону само прекопирали модел: кренули су у ноћни бој за фармерке по узору на отимање усред белог дана и то на глобалном нивоу.

„Прво је банкама великодушно надокнађен губитак, од пара пореских обвезника. Затим су директори финансијских институција себи исплатили рекордне отпремнине. Онда су сазвани хитни самити Г-8 и Г-20, на којима су се лидери сагласили да никако не кажњавају банке. Нису предузели никакве мере да спрече следећу сличну кризу. Отишли су свако у своју земљу и наметнули нови харач најугроженијима. Отпустили су људе, повећали школарину, на брзину приватизовали штогод су могли, смањили пензије”, пише Клајнова.

Ово је време великог отимања, па Лондон у пламену није никакво изненађење. Поуздани „Волстрит џорнал” још почетком јула је цитирао резултате једне анкете у којој је 94 одсто данашњих светских милионера рекло да страхује од избијања насиља на улицама. Показало се да је страх био оправдан.

У међувремену, траже се нове уштеде. Они који су већ сузили каиш за неколико рупа, морају још да га стежу. Други су комотни. Код појединих се пробудила савест. Ворен Бафет, један од најбогатијих људи на свету, тражи јавно преко „Њујорк тајмса” да се

њему и њему сличнима повећа порез. „Док се сиромашни боре за нас у Авганистану“, каже човек с 50 милијарди долара, „ми не дамо да се од нас откине мало веће парче торте.“

У акцији „Опорезуј ме“ придружио му се Бил Гејтс, оснивач „Мајкрософта“, потом један од ретких младих милијардера Марк Цукерберг, чији „Фејсбук“ је пресудни актер у окупљању разбијача, затим Анђелина Џоли и Бред Пит.

И Французи су се узврпољили. Бернар Арно, директор модне куће и председник клуба милијардера у Француској, хоће да га више опорезују. Синдикати француских радника заказали су окупљање и траже јединствени фронт пред најаву о новом кресању буџета у септембру. Шпанија чека да оде папа па да урони у врућу јесен.

Камерон се преварио: полиција не може да се реже, кад и све остало. Јер кад људима одузмеш оно мало што имају, да би заштитио интересе оних који имају више него што заслужују, онда наступа оно што је гледао у Британији кад је дошао с годишњег одмора.

(Политика)